

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/304/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4106222852
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2012:4106222852.6

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľov: 1/ P. V., bytom N., S. 6, zastúpená JUDr. Ivetou Lenčéšovou, advokátkou so sídlom Nitra, Farská 28, 2/ J. V., naposledy bytom N., S. 6, zomr. dňa XX. XX. XXXX, proti odporcom: 1/ J.. V. W., bytom N., A. XX, 2/ Z. W., bytom N., A. XX, odporcovia v 1. a 2. rade obaja zastúpení Advokátska kancelária Bizoň & Partners, s.r.o., so sídlom Nitra, Farská 31 a 3/ Mesto Nitra, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní navrhovateľky v 1. rade proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 23. 08. 2012 č.k. 12C/240/2006-494, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Návrhom, podaným na súde prvého stupňa dňa 16. 11. 2006, sa navrhovatelia po ostatnom pripustení jeho zmeny domáhali, aby súd určil, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v kat. úz. N., zapísaných na LV č. XXXX ako parc. č. 236/10 - ostatné plochy o výmere 191 m² a parc. č. 236/11 - ostatné plochy o výmere 224 m² a to každý v podiele 1/10-tiny k celku. Napadnutým uznesením súd prvého stupňa predmetné konanie prerušil až do právoplatného skončenia dedičského konania, vedeného na Okresnom súde Bratislava pod sp. zn. 3D/395/2011. Rozhodol tak v intenciách § 107 ods. 3 OSP po zistení, že navrhovateľ v 2. rade dňa XX. XX. XXXX zomrel a je po ňom vedené dedičské konanie, ktoré nie je doposiaľ právoplatne skončené. Poukazujúc na to, že ide o majetkovú vec, pričom po navrhovateľovi v 2. rade nie sú známi jeho dedičia a teda nie sú známi jeho prípadní procesní nástupcovia, mal za to, že je dôvod na prerušenie tohto konania.

Toto rozhodnutie včas podaným odvolaním napadla navrhovateľka v 1. rade, domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodila, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. Odvolávajúc sa na rozsudok NS SR zo dňa 14. 10. 2008 sp.zn. 5Cdo/220/2008 mala za to, že v konaní nedošlo k prekážke takého charakteru, ktorú by nebolo možné odstrániť dopytom u notára, ktorý je poverený na prejednanie dedičstva po navrhovateľovi v 2. rade. Uvedeným spôsobom by súd mohol zistiť, kto prichádza do úvahy ako závetný alebo zákonný dedič po navrhovateľovi v 2. rade, čím by sa zabezpečilo i prejednanie veci v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov v súlade s ust. § 6 OSP.

Odporcovia v 1. a v 2. rade vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu taktiež navrhli napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Poukázali na to, že prechod práv a povinností z poručiteľa, ktoré jeho smrťou nezanikajú, spočíva na zásade univerzálnej sukcesie, ktorá vychádza z toho, že práva a povinnosti tvoria nerozlučný celok a po smrti prechádzajú na dedičov. Títo tak plne vstupujú do právneho postavenia svojho právneho predchodcu, vstupujú do jeho procesných práv a povinností a konanie preto pokračuje ďalej v štádiu, v ktorom sa nachádza. Opierajúc sa i o nimi označené rozhodnutia NS SR a NS ČR mali za to, že v konaní sú splnené podmienky na to, aby súd pokračoval v ďalšom konaní i pred skončením konania o dedičstve.

Odporca v 3. rade sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Odvolaací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie navrhovateľky v 1. rade bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že jej odvolanie je dôvodné.

Podľa § 107 ods. 1 OSP ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Ust. § 107 OSP upravuje postup súdu za situácie, kedy účastník stratí v priebehu konania, t.j. v období od jeho začatia do jeho právoplatného skončenia spôsobilosť byť účastníkom konania a rieši z toho vyplývajúce, tzv. procesné nástupníctvo. Pokiaľ účastník konania stratí spôsobilosť byť účastníkom konania v priebehu konania, súd najskôr podľa povahy veci posúdi, či uvedená skutočnosť sama o sebe bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní alebo či je možné v konaní pokračovať; povahou veci sa rozumie hmotnoprávna povaha predmetu konania. Následne potom posudzuje, či je možné v konaní pokračovať ihneď a tam, kde to nie je možné, konanie uznesením preruší. Úvaha o tom, či je možné v konaní pokračovať sa odvíja od povahy predmetu konania, od osoby, ktorá stratila spôsobilosť byť účastníkom konania, poprípade tiež od stavu konania, v ktorom sú zisťovaní jej právni nástupcovia.

Podľa § 107 ods. 3 OSP konanie súd preruší najmä vtedy, ak ide o majetkovú vec a navrhovateľ alebo odporca zomrel; v konaní pokračuje s dedičmi účastníka, prípadne s tými, ktorí podľa výsledku dedičského konania prevzali právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide a to len čo sa skončí konanie o dedičstve, ak povaha veci nepripúšťa, aby sa v konaní pokračovalo skôr.

Keďže procesné nástupníctvo je odvodené od nástupníctva hmotnoprávneho, procesným nástupcom je preto vždy ten, kto podľa hmotného práva prevzal právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. Právnym nástupcom fyzickej osoby, ktorá zomrela, sú spravidla jej dedičia. I keď sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa (§ 460 OZ), nie je v tejto dobe väčšinou okruh poručiteľových dedičov ešte známy. Je preto na mieste prerušenie konania v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia, ktoré trvá obvykle až do skončenia konania o dedičstve. Až po jeho skončení je totiž známe, ktorý z dedičov prevzal právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, poprípade, či povinnosť nezanikla celkom alebo sčasti podľa § 470 OZ. Pokiaľ má však poručiteľ jedného dediča alebo ak je predmetom konania nepeňažné plnenie alebo je zrejmé, ktorý z viacerých dedičov právo prevezme (napr. podľa závetu, ktorý nebol v dedičskom konaní napadnutý), možno v konaní v týchto a v im podobných prípadoch pokračovať ešte pred skončením dedičského konania, pokiaľ to nevyklučuje povaha veci.

O takýto prípad ide i v posudzovanej veci. Predmetom tohto konania je totiž určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pričom podľa potvrdenia Notárskeho úradu JUDr. Kataríny Pohronskej (č.l. 445 spisu), na ktorom je vedené konanie po navrhovateľovi v 2. rade ako poručiteľovi pod sp.zn. 3D/395/2011, Dnot 2/2011 prichádza zo zákona v 3. dedičskej skupine do úvahy ako jediná dedička navrhovateľka v 1. rade - sestra poručiteľa. Za danej procesnej situácie, i keď dedičské konanie po navrhovateľovi v 2. rade nie je právoplatne skončené, odvolaací súd vo svetle zhora uvedených záverov dospel k názoru, že nič nebráni v tom, aby súd pokračoval v konaní i pred skončením konania o dedičstve po navrhovateľovi v 2. rade tak, ako na to správne poukázala navrhovateľka v 1. rade vo svojom odvolaní a taktiež i odporcovia v 1. a 2. rade vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky. Zvlášť v prípade, že súdne konanie je vedené už od 16. 11. 2006 a doposiaľ nebolo právoplatne skončené. V tomto smere treba mať na pamäti, že voľba súdu, ktoré z jednotlivých procesných prostriedkov slúžiacich účelu racionálnej organizácie postupu súdu pri vedení príslušného súdneho konania použije, je potrebné podriaďiť aj zákonnej požiadavke rýchlejšej a účinnej ochrany práv účastníkov v súdnom konaní (§ 6 OSP). Preto i ust. § 107 ods. 3 OSP musia súdy vykladať a uplatňovať v súlade s Ústavou SR (čl. 152 ods. 4). Zo žiadneho ustanovenia Ústavy SR totiž nemožno vyvodiť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Súd sa pri uplatňovaní procesného postupu preto musí spravovať aj požiadavkou, ktorá je zakotvená v tomto článku a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenie umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prieťahov a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (viď nález Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS 21/2000).

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení, keďže prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí o prerušení konania nedostatočne zohľadnil požiadavku rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov konania vyplývajúcu z § 6 OSP, ako i možnosť s ohľadom na povahu veci pokračovať s dedičmi po zomrelom navrhovateľovi v 2. rade pred skončením dedičského konania po tomto účastníkovi. Odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.